

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Behandelvoorstel moties 1761, 1762, 1763 en 1764 over Toekomstverkenning Personenvervoer over Water en terugkoppeling over de tarieven op de verbinding Kinderdijk-Rotterdam

Geachte Statenleden,

Tijdens de Statenvergadering van 24 september jl. heeft u moties 1761, 1762, 1763 en 1764 met betrekking tot de Toekomstverkenning Personenvervoer over Water aangenomen. Via deze brief informeren wij u over onze behandelvoorstellen voor deze moties. Tevens geven wij met deze brief invulling aan de toezegging om schriftelijk terug te koppelen over de tarieven voor inwoners van Kinderdijk op de verbinding Kinderdijk-Rotterdam.

Motie 1761 – Maak de Waterbus weer rendabel (Van Damme, D66)

In motie 1761 dragen Provinciale Staten het college op om blijvend te onderzoeken naar de beste aansluiting tussen de Waterbus enerzijds en bedrijven en scholen anderzijds.

Behandelvoorstel:

De verantwoordelijkheid voor het zo goed mogelijk laten aansluiten van het voorzieningenniveau bij de reizigersvraag, de zogenaamde ontwikkelrol, ligt in de Zuid-Hollandse concessies bij de vervoerders. De provincie voert proactief concessiemanagement. Hierdoor houdt de provincie als concessieverlener strikt toezicht op hoe de vervoerders invulling geven aan deze ontwikkelrol en ondersteunt de vervoerders daar waar mogelijk.

De vervoerder Aqualiner van de Waterbus dient volgens het Programma van Eisen verschillende plannen op te leveren met betrekking tot het geboden voorzieningenniveau. Zo moet de vervoerder jaarlijks een vervoerplan indienen bij de provincie, waarin onder andere een analyse gegeven wordt van de vervoerontwikkeling van het afgelopen en komend jaar, een marketing- en communicatieplan wordt opgesteld voor het ontwikkelen van het vervoer en een dienstregeling opgesteld passend bij de vraag. Het vervoerplan bespreekt de vervoerder met de provincie, regio Drechtsteden en het reizigersoverleg, waarna eventueel bijstelling van het vervoerplan plaatsvindt. Eén keer per vier jaar stelt de vervoerder ook een ontwikkelplan op, waarin de langetermijnontwikkeling van personenvervoer over water wordt bepaald. Dit ontwikkelplan dient de vervoerder te bespreken met belanghebbenden tijdens een door hem georganiseerde bijeenkomst.

De provincie zal, samen met de Drechtsteden als mede-opdrachtgever van de Waterbus, blijvend toezien op de kwaliteit van de door Aqualiner ingediende plannen en de uitvoering daarvan.

Specifieke aandacht daarbij zal de komende jaren uitgaan naar de renovatiewerkzaamheden aan tunnels en bruggen en de mogelijke rol die de Waterbus kan vervullen in het bereikbaar houden van de regio. De provincie heeft hierover structureel overleg met Rijkswaterstaat, Zuid-Holland Bereikbaar en de gemeenten en betreft daar actief onze vervoerders in de regio bij (zie ook brief PZH-2025-879382593). Daarbij wordt door Zuid-Holland Bereikbaar veelvuldig overleg gevoerd met werkgevers in de regio en voeren zij onder bedrijven op dit moment een potentiescan uit voor de Waterbus.

Wij gaan ervan uit hiermee op adequate wijze invulling te geven aan de door u aangenomen motie. Hiermee adviseren wij u om de motie als afgedaan te beschouwen.

Motie 1762 – Van het water naar de bus (Klappe, GL-PvdA)

In motie 1762 dragen Provinciale Staten het college op om:

1. Te onderzoeken hoe de bereikbaarheid rond op te heffen waterbushaltes gegarandeerd kan blijven door het bestaande busnetwerk beter te benutten.
2. Bij dit onderzoek nadrukkelijk buslijnen 701 en 489 te betrekken en op basis van de uitkomsten van het onderzoek aanpassingen in de dienstregeling voor te stellen aan de concessiehouder.
3. Dit te financieren vanuit de bestaande DMG-concessiemiddelen, of — indien ontoereikend — vanuit een deel van de beoogde Bikker-gelden voor de versterking van de concessie DMG.
4. Provinciale Staten uiterlijk in het eerste kwartaal van 2026 te rapporteren over de voortgang.

Behandelveorstel:

Met het vervallen van de waterbuslijnen 21 en 23 worden de volgende waterbushaltes opgeheven:

Kinderdijk Molenkade:

Op nog geen 20 meter van de bestaande waterbushalte Kinderdijk bevindt zich de gelijknamige bushalte van R-net lijn 489. Deze bus rijdt twee keer per uur, zeven dagen per week in veertig minuten naar Rotterdam Kralingse Zoom. Buslijn 489 biedt ook, met een overstap in Nieuw-Lekkerland op bus 93, een verbinding naar Dordrecht.

Papendrecht Rosmolenweg:

Op circa 400 meter van de bestaande waterbushalte Rosmolenweg bevindt zich de halte Ketelhaven van buslijn 388 tussen Rotterdam en Utrecht. Buslijn 388 wordt doorontwikkeld tot hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) en krijgt een nieuwe R-net bushalte aan de Ouverture in Sliedrecht. Hiermee wordt er al gewerkt aan een betere bereikbaarheid van het gebied per bus.

Dordrecht Hollandse Biesbosch

In de buurt van deze waterbushalte is geen bestaande buslijn.

Sliedrecht Middeldiep

Op circa 600 meter van de bestaande waterbushalte Middeldiep bevindt zich de halte Burgemeester Winklerplein, waar buurtbuslijn 701 halteert. Deze buurtbus biedt een verbinding met het station Sliedrecht en vormt de enige noord-zuid verbinding binnen Sliedrecht.

Bovenstaande korte uiteenzetting laat zien dat rond de waterbushaltes Kinderdijk Molenkade en Sliedrecht Middeldiep mogelijkheden bestaan om met het bestaande busnetwerk de bereikbaarheid rond de opgeheven waterbushaltes te verbeteren. Een mogelijke aanpassing van de dienstregeling vraagt wel om een grondig onderzoek naar de daadwerkelijke behoefte en inpasbaarheid. Zo concludeert Goudappel in het rapport Alternatieven voor de Waterbus (PZH-2025-876523858) dat een groot gedeelte van de Waterbusreizigers in Sliedrecht gebruik zal gaan maken van de MerwedeLingelijn.

De provincie doet samen met Qbuzz onderzoek naar de mogelijkheden voor een aanpassing van de dienstregeling en betreft daarbij nadrukkelijk de buslijnen 701 en 489. Hierbij wordt ook bekeken hoe de mogelijke investeringen in de bereikbaarheid rond de haltes Middeldiep en Kinderdijk passen binnen het bredere pakket aan investeringen in de DMG-concessie vanuit de Bikker-gelden (PZH-2025-821271157).

U wordt in het eerste kwartaal van 2026 geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek. Daarom adviseren wij u om deze motie tot die tijd op de lijst met openstaande moties te laten staan.

Motie 1763 – Toekomst voor de regio en daarmee de lijnen 21 en 23 (Rogier, CDA)

In motie 1763 dragen Provinciale Staten het college op om:

1. Open te staan voor exploitanten die ervaring hebben met Waterbus- of veerdiensten;
2. Wanneer een exploitant zich meldt, te verkennen welke mogelijkheden er zijn om een nieuw initiatief te starten die het faciliteren van waterbuslijnen 21 en 23 mogelijk maakt;
3. De exploitant te ondersteunen om gemeenten uit de Drechtsteden, de Waarden en andere belanghebbenden zoals bedrijven en organisaties te betrekken bij het (toekomstige) initiatief en met hen te spreken over hun wensen en aandeel hierin.

Behandelveorstel:

Personenvervoer over Water is juridisch gezien geen openbaar vervoer in de zin van de Wet Personenvervoer 2000 (WP2000). Aqualiner kent dan ook geen exclusief recht om personenvervoer over water in het de regio Rotterdam-Drechtsteden aan te bieden. Het staat andere partijen daarom, ook zonder overeenkomst met de provincie, vrij om in het gebied te gaan varen.

Het college kan een nieuw vervoerinitiatief niet financieel ondersteunen, maar kan wel toezeggen dat het welwillend in gesprek zal gaan met exploitanten die zich melden en hen daar waar mogelijk zal faciliteren bij het ontplooiën van het vervoerinitiatief. Faciliteren kan bijvoorbeeld door de exploitant in contact te brengen met gemeenten, werkgevers en andere belanghebbenden. Het is vervolgens aan de exploitant zelf om een gesprek te organiseren over wensen van deze partijen en hun aandeel hierin.

Een belangrijke voorwaarde hierbij is wel dat het nieuwe vervoerinitiatief geen direct of indirect nadelige invloed heeft op de uitvoering van de waterbusdienstregeling door Aqualiner. Zo heeft de provincie in de haltebeheerovereenkomsten met de gemeenten afspraken gemaakt over het verlenen van voorrang aan de Waterbus boven andere vervoerdiensten bij medegebruik van een ponton.

Het college wilt u nog wel meegeven dat de kans op een terugkeer in originele vorm (met een vergelijkbare dienstregeling) van de lijnen 21 en 23 op commerciële basis gering is. De lijnen 21 en 23 vervoerden nog geen 10% van de reizigers en de kostendeckingsgraad lag onder de 10 %. Kortom, de reizigersopbrengsten op deze twee lijnen waren altijd zeer gering.

Wij hopen hiermee op adequate wijze invulling te geven aan de door u aangenomen motie. Hiermee adviseren wij u om de motie als afgedaan te beschouwen.

Motie 1764 – Duurzaam recreëren: fiets de laatste kilometers (Oosterom, BBB)

In motie 1764 dragen Provinciale Staten het college op om:

1. De bereikbaarheid van Kinderdijk te verbeteren d.m.v. deelfietsen in Alblasserdam;
2. Provinciale Staten hierover uiterlijk Q1 van 2026 te informeren;

Behandelvoorstel:

Met het per 6 oktober jl. komen te vervallen van lijn 21 van de Waterbus als openbaar vervoerverbinding, is de halte Kade in Alblasserdam de dichtstbijzijnde waterbushalte voor Kinderdijk. Vanaf de halte Kade is het zo'n 15 minuten fietsen naar de hoofdingang van het Werelderfgoed Kinderdijk. Het plaatsen van deelfietsen in Alblasserdam kan dan ook bijdragen aan het verbeteren van de bereikbaarheid van Kinderdijk voor bezoekers die geen beschikking hebben over een eigen fiets.

Alblasserdam valt binnen het concessiegebied Drechtsteden, Molenlanden en Gorinchem (DMG) van de vervoerder Qbuzz. In het Programma van Eisen (PvE) van de DMG-concessie is specifiek benoemd dat collectief vervoer (verricht door aanbieders van kleinschalige mobiliteitsoplossingen) valt binnen het concessiedomein en dat de vervoerder kan kiezen voor de invulling van een deel van het vervoer via ketenmobiliteit, bijvoorbeeld door deelfietsen aan te bieden. Qbuzz is hiervoor een samenwerking aangegaan met Donkey Republic en biedt sinds 2022 deelfietsen aan in Dordrecht, Sliedrecht, Papendrecht, Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht. Later is het aanbod uitgebreid met deelfietsen in Gorinchem en Molenlanden. Op dit moment zijn er dus nog geen Donkey Republic deelfietsen beschikbaar in Alblasserdam.

Om deelfietsen van Donkey Republic in Alblasserdam te kunnen plaatsen, zullen gesprekken worden gevoerd met de gemeenten Alblasserdam, Qbuzz en Donkey Republic over onder andere financiering en geschikte locaties voor plaatsing van de fietsen (zogenaamde hubs). Vanzelfsprekend wordt ook de waterbushalte Kade meegenomen in deze gesprekken als deelfietshub. Daarnaast zullen er ook afspraken gemaakt moeten worden over het kunnen stallen van de deelfietsen in Kinderdijk.

U wordt in het eerste kwartaal van 2026 geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek naar de mogelijkheid om deelfietsen in Alblasserdam te plaatsen. Daarom adviseren wij u om deze motie tot die tijd op de lijst met openstaande moties te laten staan.

Toezegging terugkoppeling tarieven verbinding Kinderdijk-Rotterdam

Tijdens de Statenvergadering van 24 september jl. heeft gedeputeerde Zevenbergen u de toezegging gedaan om schriftelijk terug te koppelen over de afspraken met Damen over de OV-tarieven op de verbinding Kinderdijk-Rotterdam. Via deze brief ontvangt u de toegezegde terugkoppeling.

Het voorkeursscenario uit de Toekomstverkenning Personenvervoer over Water voorzag in het opheffen van lijn 21 Rotterdam-Kinderdijk als OV-verbinding en het in plaats daarvan op commerciële basis laten exploiteren van deze verbinding door vervoerders. Hiermee blijft Kinderdijk voor bezoekers over het water bereikbaar, alleen niet langer tegen OV-tarief.

Vervoerder Aqualiner is op 10 oktober jl., onder de naam WaterShuttle, begonnen met het commercieel varen op deze verbinding. Voorlopig wordt er, vanwege het geringe aantal toeristen in het laagseizoen, alleen in het weekend gevaren in een uursfrequentie. Aqualiner is met de Stichting Werelderfgoed Kinderdijk (SWEK) in gesprek over het vaarschema tijdens het hoogseizoen.

In de lid GS-brief van 19 september jl. (PZH-2025-880450059) heeft gedeputeerde Zevenbergen u op de hoogte gebracht van het plan van Aqualiner om de inwoners van Kinderdijk een speciale korting te verlenen op de commerciële verbinding Kinderdijk-Rotterdam, zodat zij tegen een gereduceerd tarief kunnen blijven meevaren. Dit voornemen is bevestigd door dhr. J.W. van Helden, managing director van Damen Financial Services, tijdens de bovengenoemde Statenvergadering.

Inmiddels is door Aqualiner, in samenwerking met SWEK, een nadere invulling gegeven aan dit initiatief. In november ontvangen de inwoners van Kinderdijk een flyer aan huis met daarop een kortingscode. Met deze code kunnen zij in de webshop van WaterShuttle een vervoerbewijs kopen met 50 procent korting. Hierdoor betalen de inwoners van Kinderdijk € 9,75 voor een retourtje Kinderdijk-Rotterdam. Dit was € 7,62 bij betaling met de OV-chipkaart of € 9,60 voor een los retourticket (prijspeil 2025) op de voormalige waterbuslijn 21. Een retourtje met de WaterShuttle is echter nog altijd goedkoper dan reizen met de huidige buslijn 489 tussen Rotterdam Kralingse Zoom en Kinderdijk (€ 10,90 voor een retour). Kinderen tot 4 jaar reizen overigens gratis met de WaterShuttle en kinderen van 4 tot en met 11 jaar standaard met 50 procent korting.

Om misbruik van de kortingscode te voorkomen, wordt aan de reizigers gevraagd hun Kinderdijkerkaart te tonen. Deze al bestaande Kinderdijkerkaart is gratis op te halen door alle inwoners van Kinderdijk bij het bezoekerscentrum van het Werelderfgoed. Inwoners van Kinderdijk kunnen ook aan boord van de WaterShuttle op vertoon van hun Kinderdijkerkaart een vervoerbewijs kopen met 50 procent korting. Sinds de start van de WaterShuttle hebben hier al enkele inwoners gebruik van gemaakt.

De groep vaste reizigers op de verbinding Kinderdijk-Rotterdam is overigens dermate klein dat de bemanning van de WaterShuttle hen veelal kent van gezicht of zelfs bij naam. Daarom kan coulant worden omgegaan met de toekenning van het kortingstarief aan deze groep bij het niet kunnen tonen van de Kinderdijkerkaart.

De provincie heeft geen bevoegdheid over de tarieven van commerciële vervoerdiensten. Wij zijn dan ook blij met het initiatief van de vervoerder en diens grootaandeelhouder om de inwoners van Kinderdijk tegen een gereduceerd tarief mee te laten varen met de WaterShuttle.

Wij hopen hiermee u voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff

Bijlagen

1. Motie 1761 – Maak de waterbus weer rendabel (Van Damme, D66)
2. Motie 1762 – Van het water naar de bus (Klappe, GL-PvdA)
3. Motie 1763 – Toekomst voor de regio en daarmee de lijnen 21 en 23 (Rogier, CDA)
4. Motie 1764 – Duurzaam recreëren: fiets de laatste kilometers (Oosterom, BBB)